

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 14.

V Ljubljani, 6. malega travna 1906.

XLVI. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/8 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Šolski ogleda in njegove pravice. — Naš denarni zavod. — Poglavlje o učiteljici. — Majhen postni preudarek po tovariševem navodilu. — Kršenje zakonov v Istri. — Namen posvečuje sredstva. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Inserati.

Šolski ogleda in njegove pravice.

V zadnjem času, odkar padajo osobito spodnještajerski okrajni zastopi zaradi neagilnosti takozvanih voditeljev v nemško žrelo, prehajajo tudi okrajni šolski sveti v nemčursko posest. Kako postopajo taki okrajni šolski sveti napram slovenskemu učiteljstvu, dokazuje nešteto drastičnih slučajev. Če premotrimo, kdo sedi v teh okrajnih šolskih svetih, vidimo v njih najljutejše sovražnike vsega, kar je slovenskega. Po znanem receptu šepavega Mravлага »Hinaus mit der windischen Lehrerschaft« pritiskajo na učitelja, ki se zaveda svoje narodnosti ter ga vlačijo iz ene disciplinarne preiskave v drugo. In ravno v tem dejstvu leži vzrok, da imamo baš na Spodnjem Štajerskem že toliko renegatov med učiteljstvom. Kako nežno pa ravna slovenski okrajni šolski sveti z nemškimi učiteljstvom!

Vse dobrote nemških okrajnih šolskih svetov čuti v polni meri učiteljstvo v okrajih Brežice, Gornja Radgona, Konjice, Maribor okolica, Laško, Rogatec, Ptuj in Slov. Bistrica. Najboljše sredstvo v svrhu šikaniranja slovenskega učiteljstva so tem prijateljem šole žalostni preostanki starodobne šole, ki čujejo na ime šolski ogleda. Za ta posel pa so sposobni seveda samo tisti, ki so največji nasprotniki šole in obenem notorični nemškutarji.

Posebno novopečeni šolski ogleda si domišljuje bogve kaj in tako se posebno v zadnjem času množijo slučajji, da prihajajo ti ljudje v šolo, kjer se vedejo tako oblastno, kakor noben šolski nadzornik ne. Izprašujejo otroke, zahtevajo ta ali oni predmet, kritikujejo učiteljevo delo kar v navzočnosti otrok, posebno pa se hočejo do dobra informirati, v koliko se poučuje blažena nemščina.

Tako »nadzorovanje« se je pripetilo nedavno učiteljem slovenjebistriškega okraja, kjer je okrajni šolski svet imenoval najbolj zagrizene slovenožrce šolskim ogledom. Seveda so se dotični učitelji proti takemu postopanju šol. ogleda pritožili. Na podlagi teh pritožb je okrajni šolski svet v uradnem listu št. 10 z dne 3. sušca t. l. šolske ogleda popoučil o njihovem delokrugu. Odlok se glasi:

Povodom posebnega slučajja ne more okrajni šolski svet drugače, nego da poda krajnim šolskim svetom in po-

sebno krajnim šolskim ogledom ter šolskim vodstvom potrebne pouke o njihovem področju, da se v bodoče preprečijo nepotrebni prepiri med krajnimi šol. sveti oziroma njih člani in šolskim vodstvom.

Pred vsem se mora poudarjati, da je po odločbi upravnega sodišča z dne 25. aprila 1900 krajni šolski svet poklican samo v oskrbovanje administrativnih poslov šolstva.

Po § 21, al. 5., zakona z dne 8. februarja 1869. leta nimajo pravice potrebno odrediti posamezni člani krajnega šolskega sveta, temveč ima to pravico samo cela korporacija.

Vobče obstoje vse pravice posameznega člana krajnih šolskih svetov po razsodbi upravnega sodišča z dne 20. novembra 1901 v tem, da je član kr. šol. sveta in da sodeluje pri posvetovanju in sklepanju v njem.

Sicer je krajni šolski ogleda po § 21, al. 5. navedenega zakona kot drugi člani krajnega šolskega sveta ne le še posebej opravičen, obiskovati šole, da se prepriča o njihovem stanju, temveč smatrati mora to za svojo glavno dolžnost, posebno da pomaga šolskim vodstvom odstranjevati nedostatke in da poroča kr. šol. svetu o stanju šole.

Po razsodilu upravnega sodišča z dne 25. aprila 1900. pa nikakor ni upravičen, kakor tudi drugi člani krajnega šolskega sveta ne, dejansko poseči v pouk s tem, da izprašuje učence, ali da se izraža o med poukom opaženih dejstvih.

Tudi nima pravice, dajati učiteljem v didaktiško-pedagoških stvareh svete ali migljaje; to sodi po § 33. al. 2. v področje okrajnih šolskih nadzornikov.

Po § 21. odstavek 2. ne more krajni šolski ogleda ničesar samostojno odrediti, temveč porazumeti se mu je vsekdar s šolskim voditeljem.

Nadalje se krajni šolski sveti opozarjajo na J. Aleks. Rožekovo priročno knjigo »Der Ortschaftsrat und sein Wirken«, ki jim podaja natančno pojasnilo o njihovem področju.

Nalaga se jim dolžnost, da se šoli in občini v blagor strogo po njih ravna in se drže strogo svojega področja.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca sušca 1906 K 53 889 05.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez pošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Poglavje o učiteljici.*)

Priobčuje Slavica.

Ker se je izrazila želja v »Učiteljskem Tovarišu«, da bi odgovorile učiteljice raznim očitanjem zaradi nastalega nesporazumljenja, želim dati nekaj pojasnila jaz, ako se ne oglasi poprej kako spretnejše pero.

Res ni lepo in prav, da je prišlo med nami do tako ostrega konflikta, a do tega je moralo priti. Med nami se mora vsestransko pojasniti stališče, da bomo na jasnem. Vsa krivda se zvrta sedaj na nas učiteljice, češ, da nismo kolegijalne, da ne podpiramo stanovskih listov, da ne zahajamo rade k društvenim zborovanjem, da nismo zavedne ter da nimamo stanovskega ponosa itd. Mnogo je resnice na tem, a o vzrokih, čemu se to tako godi, ne vpraša nihče. Me nismo same vsega krive, krivda tiči tudi drugod. Da se pojasni vse to natančno, je treba daljše razprave.

1. Ženska narava in njena vzgoja.

Me ženske se bistveno mnogo razločujemo od moških. Me smo po naravi poklicane bolj za družinsko, tiho in mirno življenje; tudi naše delo in naš poklic ima drugo smer od moških. Res je, da se tudi našemu spolu v novejši dobi odpira nada v boljšo bodočnost, ali do popolne enakopravnosti je še dolga pot. Nam je še v krvi in mesu ukoreninjena misel, da ne smemo in tudi ne moremo tako javno nastopati, kakor moški. Kar sme vsak moški v javnosti storiti brez najmanjšega izpodtikljava, tega me ne smemo. Prežive ženske v vedenju in govoru veljajo v očeh mnogih kot npravno pokvarjene, čeprav so popolnoma nedolžne. Take so od moških zalezovane in čislane s popolnoma drugim namenom, kakor dobrovoljni, šaljivi ter v govoru in kretanju zabavni in živahni moški. Ni čudo torej, ko vidimo in opažamo, da nam ni dovoljeno v javnosti tako nastopati, kakor nam velevala čut in srce, da se rajše ogiblujemo družabnega življenja, ker brez zanesljivega spremstva pridemo lahko še ob dobro ime. Bridke izkušnje ima marsikatera učiteljica zlasti na kmetih, kjer človek takorekoč umira za dolgim časom, ako vedno tiči doma, tako se izpodtikajo jezični ljudje nad najmanjšim prestopkom. Mnogo takih izkušenj človeka izmodri in ga napravi mrzlega za društvo, ki se ga ogiblje, čeprav ne rad; tako postane marsikatera samotarka ter prezira ves svet. S tem nočem trditi, da ravna prav, ako prezira in zanemarija družbo svojih tovarišic in tovarišev, hotela sem le dokazati, da smo me po naravi in odgoji bolj občutljive za družabno življenje, kakor moški, ki jim je svet bolj prost, odprt in prizanesljiv. Ako hočete

*) Priobčujemo to razpravo, dasi se v vsem ne strinjamo z njo. Želimo pa, da se zadeva temeljito pojasni. Ured.

moški, naši gospodje tovariši, da bi me zahajale bolj med svet, zlasti pa med naša stanovska društva, je to v prvi vrsti odvisno od vas. Me se ogiblujemo sveta iz povedanih vzrokov, vi nas pa zaradi tega prezirate, mrzite in se nas ogiblujete. Storitve kot kavalirji svojo dolžnost, razložite nam svoje želje, povabite nas, izpodbujajte nas — vodite nas v društvo in iz društva — ozirajte se na obče navade in šege ter na našo naravo in odgojo, potem boste kmalu nehali tožiti, da nismo kolegijalne.

2. Sodelovanje pri odgoji.

Poučevanje v šoli ni lahko delo. Glavni smoter šole je poleg poučevanja tudi odgoja. Splošno je znano, kako važno vlogo ima ženska pri odgoji v družinskem krogu. Moški imajo že od narave bolj oster in strog nastop, ženske pa bolj mil, dobrosrčen, popustljiv in odpustljiv. Oboje je pri odgoji nujno potrebno, da se to zveže v nekako celoto. Obče je znana materina ljubezen in strah pred očetom pri otrokih v družini. Gotovo je ženska dobila zaradi tega pravico, da sme nastopati kot odgojiteljica — učiteljica v javnosti ali šoli. Edino kot učiteljica je ženska ravnopravna z moškimi, povsod drugod se smatra kot manj vredna ali neenakopravna. Ako si bo priborila kdaj na vsi črti enakopravnost z moškim, je vprašanje časa. Naša sveta dolžnost je, da se borimo brezobzirno za splošno svobodo in enakopravnost. Res je, da je ženska po naravnem poklicu najprikladnejša in najspodobnejša kot gospodinja, mati in odgojiteljica zlasti v družinskem krogu, a res je tudi, da ženska napreduje in se emancipira tudi v drugih strokah ter hrepeni postati z moškimi enakopravna. Pri ljudskošolski odgoji smo torej enakopravne, od tega se ne smemo oddaljiti ali popustiti niti za las. Enako delo in enako plačilo je naše geslo. Vendar so s tem geslom spojene tudi dolžnosti, kar hočem razjasniti na drugem mestu. Sedaj želim pojasniti ovire pri odgoji.

Povedala sem že, da se razločuje narava moških značajev, običajev in navad v marsičem od ženskih. Moška učiteljeva oseba imponira zlasti pri deški odrasli šolski mladini bolj kot ženska, medtem ko je pa učiteljica pri mali šolski deci in odraslih deklicah prikladnejša, ker pozna po naravi lažje njih čute, delo in govor. Čeprav sva po šolski izobrazbi oba enako usposobljena, se ločiva v mnogih rečeh pri nastopu in pouku v šoli in odgoji. Kjer so učitelji in učiteljice skupaj sodelujoči pri eni in isti šoli, tam potrdi to lahko vsakdo iz lastne izkušnje. Ta naravna neenakost čuvstev, miloba in strogost, nežnost in osornost, odpustljivost in jezovitost, popustljivost in natančnost postane večkrat usodepolna za obe stranki. Poleg tega provzroči prenaporno delo premnogokrat tudi živčno bolezen — jezovitost, nestrpnost, melanholija so zle posledice, da ne postopata složno, v sporazumljenju in previdno. Zlasti med učiteljem-voditeljem in podrejenim učiteljstvom pride mnogokrat zaradi tega do nesporazumljenja, ostre polemike, prepira, sovraštva — in ogenj je v strehi. Voditelj kot šef hoče imeti svoj prav, čast in spoštovanje, ženski ponos se noče ukloniti, zaradi tega občujeta le prisilno, samo v službenem oziru, se ogibljeta drug drugega — ponižati se noče nihče, in kolegijalnost je šla rakom žvižgat. Mnogokrat so tudi druge okolščine vzrok nesporazumljenju: hudobni jeziki, podpihovanje, ljubosumnost itd., tako da smem blagrovati vsako učiteljico, ki živi v lepem in kolegijalnem sporazumljenju s svojim učiteljem. Gorje učiteljici, kjer je prenapeta pedantnost, škodoželjnost in mogočna šefova roka brez usmiljenja, odpuščanja in sprave. In take

prežalostne razmere so na mnogih krajih. Mehka in nežna ženska narava prenaša tak jarem z bolnim srcem in s solzami v očeh. Ali naj bo taka učiteljica pri takih razmerah kolegijalna? Ali naj zahaja v društva učiteljev, kjer je on zraven, ki je ne more trpeti in videti? Ni lepo, da se to širi v javnost, a to mora biti: clara pacta, boni amici! Kdor je kriv, naj naredi prve korake k spravi, me nismo tako trdosrčne, brezobzirne in nespravljive, želimo samo to, da se upošteva naša narava, naš čut in naša enakopravnost.

3. Plača in dolžnosti.

Človeško življenje je podobno popotniku, ki išče po svetu zaslužka in kruha. Kdor nima po dedni pravici zagotovljene bodočnosti, si jo mora iskati po svetu. Srečna bodočnost vsakterega je odvisna od premnogih okolščin, posebno pa od dobre vzgoje. Zato vidimo, da svet hrepeni po omiki in dobri vzgoji; narodi zahtevajo mnogo dobrih šol in temeljite izobrazbe, ker je od te odvisna splošna blaginja. Ničeva je torej trditev, da je ta ali oni kruhoborec, vsakdo se mora boriti za svoj kruh in obstanek. Vsak delavec zasluži za svoje trudapolno delo tudi pošteno plačilo. Kdor delavca plača, zahteva, da mu pošteno in zvesto služi, drugače ga odslovi. S plačo so torej zvezane dolžnosti in obratno. — Tudi me učiteljice smo se odgojevale s tem namenom, da bi imele zagotovljeno bodočnost, da bi s poučevanjem v šoli imele stalno plačo, s katero bi nam bilo mogoče živeti. Ali kaka prevara! Učiteljica-začetnica dobi letne plače 800 K ali 66-66 K mesečno — in s tem naj izhaja! Plača naj stanovanje, hrano v gostilnici, s tem naj se stanu primerno oblači, naj hodi v družčine, naj skrbi za svojo nadaljno izobrazbo, naj podpira stanovska društva in stanovske liste in še mnogo drugih reči, ki so nujno potrebne! Strogo se zahteva od nas, da izpolnujemo vestno svoje stanovske dolžnosti. Kakšna je pa plača za to trudapolno in vestno delo? Učitelji-samci se pritožujejo, da ne morejo izhajati, pa tudi nam se ne godi nič bolje, tudi me, zlasti v nižjih plačilnih vrstah, ne moremo izhajati. Po pravici smo bile ogorčene vse, ko so nas tako brezvestno prezirali pri draginjskih dokladah. Postale smo zaraditega nezapljive, misleč, da so nas moški gosp. kolegi varali, da so se ti izneverili geslu: vsi za enega, eden za vse — enako delo, enako plačilo. Kakor se je sedaj stvar pojasnila, smo se v sodbi prenašale. Tudi ni bilo prav in lepo, da smo zaradi tega nastopile apitacijo proti stanovskemu listu »Učit. Tovarišu«, ki se je in se še vedno poteza za naše interese.

Srce nas boli, ko čujemo, da nas hočejo prikrajšati pri bodoči regulaciji učiteljskih plač. Odločni nasprotniki naši so baje kmetski deželni poslanci. Navadni izgovori so, da smo me ženske bolj štedljive, varčne ter ne potrebujemo toliko za eksistenčno potrebo kakor moški, ker ne zahajamo v družbo, nismo delavne zunaj šole kakor ti, pa tudi, da naše delo v šoli ni tako izdatno kakor moško. Hm, človek res ne ve, kaj bi odgovoril na taka očitanja. Ako smo bolj štedljive in varčne, je to vendar lepa čednost, ki je hvale vredna in ne kazni. Vsak pameten človek si želi za kako silo, bolezen in drugo neizogodno prištediti kaj, da ne pride v stisko v času nadlog. Mar bi učiteljica ne smela tega storiti? Ali naj ona zaraditega dobi manj dohodkov kakor moški, ki se rad zabava? Iz tega se razvidi, kako nas svet prezira in manj ceni — samo zato, ker smo ženske. Resnica je, da zunaj šole nismo tako delavne kakor moški, resnica je pa tudi, da je glavno naše delo v šoli, ne pa zunaj nje. Za delo

v šoli dobivamo plačo, ne pa za delo zunaj te. Za mnoga dela o prostem času po šoli imajo moški kolegi tudi nagrade za to. Mar naj bomo občinske tajnice, organistinje, vrtnarice, predstojnice društev itd., če nas nihče ne vpraša in ne mara? Ako bi se vmešavale v dela moških kolegov, bi nastal še večji prepir in sovraštvo med nami kakor sedaj. Kako naj pa izhajajo družinski očetje brez stranskih zaslužkov, če še me ne moremo izhajati? — Kar se pa tiče očitanja radi dela v šoli, imamo stroge kompetentne sodnike nad seboj kakor moški. Ako so ti zadovoljni z nami, nima nihče pravice nas obsojati. Res je, da so med nami nekatere, ki so površne v izpolnovanju svojih dolžnosti ter imajo znabiti še mnogo drugih napak, ali taki se dobijo tudi med moškimi. Seveda, to so izjeme in po teh ne bo pameten človek obsojal vsega stanu, ker se dobe izjeme pri vseh stanovih. Naše trudapolno delovanje v šoli je le malokomu znano, zato pa svet tako malo ceni nas in naše delo. Moški gosp. kolegi so si priborili večji ugled in večje spoštovanje pri ljudeh ravno z nastopom in neumornim delom zunaj šole. Mar ne bi kazalo tudi nam delati tako? Če si hočemo priboriti boljše bodočnost, moramo tudi tako delati. Dela je povsod dovolj, le volje in vztrajnosti je treba. Zlasti na deželi bi učiteljica naredila za narodni blagor lahko mnogo dobrega. Znano je, da so za dobrodelne namene ženske mnogo bolj prikladne od moških. Ženski se navadno težko odreče, ako prosi daru za dobrodelni namen. Premnogo je vasi in trgov, kjer nimajo še podružnice sv. Cirila in Metoda, mnogo takih tudi spi spanje pravičnega. Zavedna učiteljica bi jih lahko ustanovila ali prebudila iz spanja, da bi posamezni udje plačevali letne doneske. S tem bi storile jako plemenito delo za naš narod in sebi pridobile hvaležnost in spoštovanje. V večjih vaseh bi učiteljica lahko vadila mlade deklice v igrah in petju. Poleti bi se napravila na prostem kaka prijetna igra s petjem. Pri takem delovanju bi nas brezdvomno podpirali tudi gospodje kolegi. Ljudstvo bi prihitelo od blizu in daleč in zopet bi nabrale mnogo prostovoljnih darov za učiteljski konvikt. S tem bi učiteljstvo in šola pridobila mnogo ugleda in spoštovanja. Nadalje bi bila lahko sodelovateljica pri bralnih, izobraževalnih in drugih društvih po razmeri krajev.

Na delo torej! Najprej si moramo priboriti ugled in spoštovanje z delom v šoli in zunaj šole, da bo ljudstvo znalo ceniti naš trud in delo — za tem mora priti za izpolnjene dolžnosti tudi primerna plača! (Dalje.)

Majhen postni preudarek po tovariševem navodilu.

(Iz društva slovenskih učiteljic.)

Wo die Interessen von Männern und Frauen auseinander gehen, haben die Männer stets ihre Macht missbraucht. Der brutale Egoismus des Mannes zeigt sich in dem Verhältnis des Staates und der Gesetzgebung zur Frau.

Dr. Winternitz, univs. prof. na Dunaju, 7. februarja 1906.

Teh dveh stavkov sem se spomnila, ko sem čitala odgovor tovariša v »Učit. Tovarišu«. Težko že tudi pričakujem

onih obljubljenih, nam posvečenih daljših člankov.*) Leto 1906. se misli sukati na socialnem polju v znamenju »učiteljica«. Vsaj v rajhu se že dlje časa pripravljajo na to, da bodo enkrat učiteljici temeljito preiskali obisti. Glavne instrumente za to je zbral berlinski učitelj Günther v »Pädagogische Zeitung«. Vsa večja učiteljska društva pa se že skrbno pripravljajo na veliki dan o Binkoštih v Monakovem. Ker z zanimanjem zasledujem vse, kar se tiče ženskega vprašanja, kamor sodi seveda tudi tvrdka »učiteljica«, sem silno radovedna na izid te vivisekcije.

»Bog je svet tako namesil, da je nekaj deklet za hudo leto na kljuko obesil,« tako pravi, ne vem, kdo že, Prešeren ali Levstik.***) V starih časih so ostale take obešenke lepo doma. Igrale so vlogo stare, dobre tete, ki je bila koristen član družine do svoje smrti. Druge pa so potaknili v samostan. V sedanjih časih je skoro izginila stara, dobra tetka, in samostani so izgubili privlačno silo in veljavo. Preobilni ženski svet se je moral ozreti drugam po domu in kruhu. Nastale so delavke, uradnice, učiteljice itd. Te seveda niso mogle čakati, da postavodajni možje uredijo in prenarade stare in zastarele odloke in zakone. Prilagodile so se po možnosti obstoječemu ustavnemu redu in polagoma, a vztrajno delale na to, da postanejo enakopravne z moškim tekmečem. Toda to delo ni lahko. Vedno oponaša mož ženi fizično in duševno slabost, posebno pa tam, kjer gre za gromotno boljše službe in stanove. Čudovito tiho je tedaj, ko gre za slabo plačane, zdravju škodljive tvorniške stroke. Ko se pa poteguje žena za zdravniško prakso, profesorsko stolicco i. dr., izvlečejo vse zaprašene akte in paragrafe na dan, da z njimi dokažejo neumestnost takih zahtev. Že več let lahko opazujemo, zlasti na Češkem in Avstrijskem, boj učiteljstva za voditeljska mesta na dekliških šolah v večjih krajih. Ne pulijo se tu za večje in težavnejše delo. Da ravno voditeljska mesta na večrazrednicah niso najslabša, kaže dejstvo, da je vedno največ in najbolje kvalifikovanih prosilcev zanje. Za težavne službe na enorazrednicah, ako ni v posebno prijetnem kraju, se dandanes učitelji ne menijo dosti, menda ne iz strahu pred brezposelnostjo. Naša šolska oblast se tudi ne drži tako krčevito tistih paragrafov, ker so nekatere učiteljice deležne njenega izrednega zaupanja, da so stalno nameščene na enorazrednicah. Seveda je to naravna posledica pomanjkanja moških učnih oseb za ta, le njim rezervirana mesta. In ko bi bilo to pomanjkanje še večje, si je vendar težko predstavljati krik in vik, ki bi nastal v Izraelu, ko bi n. pr. imenovali mene za voditeljico II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani. Pa kaj bi bil! Poučevala bi v I. razredu, kar je postavno dovoljeno, kakor to dela sedanji gosp. voditelj. Pisarniških poslov bi se privadila kakor vsak drug učitelj, ki ga Bog***) pokliče na tako častno mesto. Za reprezentanco bi tudi ne bili bogsigavedi kako v zadregi.

Podrejeno učiteljstvo itak pozna in izpolnjuje svoje dolžnosti. Pa bastal! In svet zato še ne pojde v franže.****)

*) Danes vljudno zadoščamo Vašemu težkemu pričakovanju!

***) Levstik pravi:

Človeško življenje prečudno je Bog namesil,
i nekaj deklet na kljuko za hudo leto obesil.

Glej: Levstikovi zbrani spisi, II., stran 64, »Lesnike« 20. Te »Lesnike« so sploh priporočljivo čtivo! Tudi glede tega vprašanja.

Uredn.

*****) Deželni šolski svet ni Bog!

Uredn.

*****) Fransen — resice. Glej: Renzenberg, Ženska ročna dela, III. del, stran 141!

Uredn.

Meni pa ne bo treba poučevati 34 tedenskih ur in popravljati vsak dan 1 ali 2 uri naloge, kakor jih moram sedaj.

Vidite, to bi vse lahko šlo, ko bi tistih dveh stavkov tam gori ne bilo. Število učiteljev pada, to je tako posledica socialnega razvoja, kakor da število učiteljic raste, in sicer tako, da bi človek kmalu vzkliknil: Ti, ki si nas ustvaril kakor listja, trave! — Črtati nas ne bo tako lahko, in Črnagojeve ničle si tudi ne bomo dale kar tebi nič meni nič užgati na čelo. Da bi se le zdramilo med nami dosti svojevoljk, ki morajo biti še bolj previdne kot take, ki nimajo svoje volje in so torej brez vsakršne volje. Pa če smo svojevoljke, smo tudi dobrovoljke in zato vam dovoljujemo, le drezajte in zbadajte; pa pomešajte časih tudi ono mirno vodo, ki je v nevarnosti, da se izpridi. Svojevoljke vam bodo jako hvaležne za to. Zanje je boj oživljajoč, in vedo, da se zlato v ognju čisti, pravi prijatelji pa spoznajo v nesreči.

Opomba uredništva: Naš upravnik ne bo zaradi tega članka konfisciral te številke, dasi mu pride prvemu v roko. Saj pozna našo dobro voljo, ki jo izpričujemo tudi s priobčenjem tega spisa, četudi ne umemo mistike zadnjih treh stavkov. Mislimo namreč preveč realno in vsakdanje, nego da bi utegnili preudarjati, v kakšno mirno vodo, ki se že pridi, nas potaplja čislane gospice koleginje. Te naj bodo uverjene, da jih ne bomo mi drezali in zbadali, čeprav nam to dovoljuje njih glasnica, ker hočemo tudi v bodoče ostati dostojni ljudje.

Kršenje zakonov v Istri.

Zopet nam je pokazati, kako znajo šolske oblasti v Istri kršiti zakone. Slučaj, ki pa se ni zgodil slučajno, je sledeči: Istrski deželni zakon z dne 27. julija 1876 določuje v § 20., točka c, da morata biti v okrajnem šolskem svetu dva zastopnika, ki sta usposobljena za učiteljski stan. A ker so nekateri taki, da jim imponuje le takrat, kadar jim povemo dobresedno, kakor je v zakonu, zato nam bodi dovoljeno, da prepisemo zgoraj navedeno točko c vsaj v prvem odstavku iz nemškega izvornika, ki se glasi: c) Aus zwei für das Lehramt befähigten Personen, wovon die eine von der Lehrerversammlung des Bezirkes gewählt wird.« Dosti do tu, ker drugo določuje, kdo naj bo drugi zastopnik, kar nima pomena za ta slučaj. Iz tega je razvidno, da voli okrajna učiteljska skupščina enega zastopnika. Okrajna učiteljska skupščina bi se morala po določilu § 45., drž. zakona z dne 14. maja 1869, št. 62, sklicati vsaj vsako leto enkrat, in ob tej priliki se vrše ob potrebi tudi volitve zastopnikov. Že večkrat smo povedali, da šolske oblasti v Istri teptajo ta paragraf in njegovega soseda, § 46., ter ne sklicujejo redno učiteljskih skupščin. Do l. 1903. so jih sklicavali vsaj takrat, ko je nastala potrebna volitev zastopnikov v okrajni šolski svet. Tega leta je bilo potreba voliti v okrajni šolski svet v Kopru enega zastopnika, ker ga ni bilo že več časa zaradi preselitve prejšnjega izvoljenca. Okrajni šolski svet je zato ukrenil sledeče, kot kaže odlok z dne 18. junija 1903, št. 592, ki ga naj zaradi jasnosti tu navedemo:

Vodstvo ljudske šole v I.

C. kr. deželni šolski svet je odobril s svojim odlokom z dne 18. junija 1903, br. 853 I. S. predlog podpisanega, da se obdrži okrajna učit. skupščina v bodočem šolskem svetu.

Obenem je tudi privolil, da se vrši nadomestna volitev drugega zastopnika učiteljstva v okrajnem šolskem letu za ostali čas poslovne dobe po glasovnicah.

Vodstvo se vabi, da izroči naslovljencem pridjane glasovnice ter obvesti tamošnje učiteljstvo o vsebini te okrožnice.

Vsak volivec vpiše v glasovnico ime in priimek kandidata, nato lastnoročno podpiše svoje ime in zapre isto v zavitek, ki ga zapečati ter pošlje potom šolskega vodstva podpisnemu najkasneje do 13. julija t. l. Posebna volilna komisija, obstoječa iz podpisanega predsednika, c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov, drugega strokovnega zastopnika v c. kr. okrajnem šolskem svetu ter zapisnikarja odpre zavitke, ki se dostavijo do zgoraj omenjenega dne, prešteje glasove in proglasi izvoljenim onega kandidata, ki dobi absolutno večino glasov.

Podučitelji in podučiteljice brez izpita učiteljskega usposobljenja nimajo ne aktivne in niti pasivne volilne pravice.

Predsednik: Schaffenhauer l. r.

Da je to v popolnem nasprotju z zgoraj navedeno točko deželnega zakona, ni nam treba tu razlagati. Povemo le, da se je volitev na tu predpisan način izvršila, in okrajni šolski svet je poskrbel za razglasitev izida tako, da nekatera vodstva v okraju še danes ne vedo, kdo je bil izvoljen. Nam je sicer znano, da je bil izvoljen kandidat italijanske stranke z 51 glasovi, a kandidat slovanske stranke je dobil 41 glasov. Ali so volili vsi upravičeni volilci, kolikor je teh v okraju itd., to je znano samo oni nezakonito sestavljeni volilni komisiji, obstoješi iz samih nevolilcev. Povemo še, da se je v pričetku tega odloka obljubljena učiteljska skupščina vršila šele v naslednjem šolskem letu, t. 7. in 8. oktobra 1904.

Isto leto je šlo okrajnemu šolskemu svetu gladko, ker ker je učiteljstvo imelo svoje vzroke za to, katerih nam ni potreba navajati.

Potekla je šestletna doba in potrebna je nova volitev. Kaže se, da se okr. šol. nadzornik slovanskih šol v koprskem okraju boji učiteljske skupščine in mogoče je, da je navdal s strahom še nadzornika italijanskih šol. On je nasprotnik učitelj. skupščinam že zaradi tega, ker mu preostaja zanje tako malo časa, ker ga mora porabiti največ na posestvu v Taru. Okr. šol. svet je prišel do prepričanja, da ni potreba sklicati učit. skupščine niti vsakih 6 let in razpisal je volitev, kot kaže tu ponatisnjeni odlok c. kr. okr. šol. sveta v Kopru z dne 18. marca 1906, šte. 382:

Šolsko vodstvo v I.

Ker se mora obnoviti sestava c. kr. okr. šol. sveta za poslovno dobo 1906—1911, se vabi učiteljstvo ljud. šol. okraja, da izbere vsled posebnega odloka c. kr. dež. šol. sveta od 16. t. m., br. 733, po glasovnicah svojega zakonitega zastopnika v c. kr. okr. šol. svet za gori omenjeno šestletno dobo.

Nalagam vodstvu, da vroči naslovljencem priložene glasovnice ter obvesti učiteljstvo o vsebini te okrožnice.

Volilec vpiše v glasovnico ime in priimek kandidata ter pripošlje popoljeno glasovnico v zaprtem zavitku potom šol. vodstva podpisnemu do 15. aprila t. l.

Posebna komisija, sestoječa iz podpisanega predsednika, zastopnika šole v c. kr. okraj. šol. svetu, ravnatelja c. kr. učiteljskega prof. Viktorja Bežka ter obeh c. kr. okraj. šol. nadzornikov odpre zavitke, ki dospo do omenjega dne, pre-

šteje glasove ter proglasi izbranim kandidata, ki dobi absolutno večino glasov, članom tega c. kr. okraj. šol. sveta.

Podučitelji in podučiteljice brez izpita usposobljenja nimajo ne aktivne in niti pasivne volivne pravice.

Predsednik: Polley l. r.

Zopet ista nezakonitost, samo da so jo l. 1903 tudi sami čutili in zato obljubili na prvem mestu učit. skupščino, da so potolažili učiteljstvo. Razvidno je, da se kosata okr. in dež. šol. svet, kateri bi bolj preziral zakonita določila in nastopal bolj samovoljno. Ni se čuditi, ako ni bilo v Istri že 24 let dež. učiteljske skupščine, ako se niso sklicavale redno okr. učit. skupščine, ako se stalno prezira toč. f. § 37. dež. zakona z dne 27. julija 1875, šte. 18, ki določuje, da imajo biti v dež. šol. svetu trije zastopniki, imenovani izmed ljudskošolskega in srednješolskega učiteljstva, pa se tako dela, da so vselej imenovani vsi trije le izmed srednješolskega učiteljstva. Niti toliko se niso potrudili, da bi določili, kaj naj se zgodi, ako noben kandidat ne dobi absolutne večine? Potrebna bo mogoče ožja volitev in mogoče bo potreba celo, da odloči žreb, a kako se to izvrši, ve samo ona nezakonita komisija, drugi naj si mislijo, kar hočejo! —

Mi bi svetovali učiteljstvu koprskega okraja, in to slovanskemu in italijanskemu, naj vloži utok proti temu nezakonitemu razpisu volitve in obenem naj prosi, da ministrstvo predlaga v najvišje imenovanje vsaj enega izmed ljudskošolskega učiteljstva članom dež. šol. sveta. Nikakor se ne moremo strinjati, da so ravnatelji srednjih šol tudi zastopniki ljudskošolskega učiteljstva, ker oni še niso nikdar okusili ni dobrot ni težav ljudskošolskega učitelja. Zato smo že večkrat povedali, da je istrski dež. šol. svet korporacija, ki ima opraviti z ljudsko šolo, a nima niti enega zastopnika izmed ljudskošolskega učiteljstva, zategadelj postopa z ljudsko šolo le premnogokrat tako, da prezira zakonita določila in jim kar naravnost nasprotuje.

Vemo sicer, da nam poreče marsikdo, da ne bo pomagal utok ravno slovanskemu učiteljstvu v koprskem okraju, ker je v majšini. Znane so nam tudi te razmere, a mi smo prepričanja, da je bolje, ako se učiteljstvo dogovori pri skupščini in voli v okr. šol. svet zastopnika, ki bo znal in hotel braniti pravice učiteljstva. Vse istrsko ljudskošolsko učiteljstvo ima iste pravice, naj je slovansko ali italijansko, ker je deželni zakon za oboje isti. In če ne bo imel utok v tem oziru tudi nobenega dobrega nasledka, prisili pa, da se bo vsaj vsakih 6 let enkrat vršila okr. učit. skupščina, ker drugače se lahko zgodi, da jo ne bo 24 let, kot ni deželne.

Ob tej priliki smo zopet prisiljeni vprašati istrske državne in deželne poslance, kaj je vzrok, da ne vprašajo ministra, zakaj dovoljuje, da se v Istri po korporacijah, ki sodožlje skrbeti, da se vrše šol. zakoni, kršijo določila teh zakonov? Zakoj ne pove ministru, da osebe, ki imajo večjo skrb za posestvo kot za šolstvo, ne sodijo na nadzorniško mesto? Ali mislite čakati toliko časa, da postane Istra v šol. oziru praviturški pašalik in hočete čakati toliko časa, da zbeži vse učiteljstvo iz Istre? Ali ne vidite, da imate ravno v ko-

prskem okraju trirazredno šolo, ki šteje nad 200 otrok, a deluje na nji samo še ena učiteljska oseba! Vam ni li znano, da je ravnatelj koprškega učiteljskega član okraj. šol. sveta in obenem član deželnega šol. sveta ter ima tako lepo priliko, da je sodnik v prvi in drugi inštanci? Nikjer ni tega in zakaj bi moralo biti ravno pri šolskih oblastih v Istri? Torej, poslanci, dokler je čas, zbudite se, da ne bo prepozno, ker se je ura že nagnila čez enajsto!

Namen posvečuje sredstva.

Posledice regulacije učiteljskih plač na Dolenjem Avstrijskem.)*

II.

Naravnost klasično zna teptati klerikalna večina dolenjeavstrijskega deželnega šolskega sveta obstoječe in sankcionirane zakone v kljub temu, da sede tu le taki vzormožje, ki veljajo našim klerikalnim kapacitetam za zgled pravičnosti in nesebičnosti.

§ 29. zakona z dne 25. decembra 1904 veli doslovno: »Bei der ersten Aufstellung des Personalstatus sind vom Landesschulrate alle Lehrpersonen, welche zur Zeit, wo dieses Gesetz in Kraft tritt, bereits definitiv angestellt waren, kategorienweise nach ihren Jahresgehalten zu ordnen und darauf in den Kategorien I. bis V. unter Bedachtnahme auf ihre Dienstleistung u. ihr Verhalten in und außer der Schule in Gehaltsstufen nach dem hiefür festgestellten Maßstabe einzureihen; dabei darf keine Lehrperson in ihrem Jahresgehälte eine Einbusse erleiden.«

Kako tankovestno se je ravnala brezvestna večina imenovane korporacije, v to nam naj služi nekaj zgledov — ad maiorem gloriam klerikalizma.

Najprej nekoliko zgledov vobče. Na neki šoli v XVI. okraju se je deželni šolski svet dolenjeavstrijski tako-le maščeval. Trije na tisti šoli službujoči najstarejši učitelji s 27 in 28 službenimi leti so bili pomaknjeni v III. plačilni razred, čeravno sta bila dva izmed njih že pet (reci pet) let v I. plačilnem razredu. Seveda so bili na račun teh pomaknjeni mlajši učitelji — s prožno hrbtenico — v II., oziroma I. plačilni razred.

Na šoli, kjer službuje znani meščanskošolski učitelj Hohensinner, ki je obenem tudi občinski svetnik dunajskega občinskega sveta in predsednik »Zveze nemških meščanskošolskih učiteljskih društev«, so pokazali pravicoljubni »katoličani« svojo ljubezen do učiteljstva. Hohensinner sam, ki službuje že 23 let, od teh celih 16 let na meščanski šoli, je prišel v III. plačilni razred. Njegovi sovrstniki, ki so slučajno somišljeniki klerikalcev, so pa avanzirali; tako n. pr. je prišel eden s 23. službenimi leti, od teh je služil 14 let na meščanski šoli, v I. plačilni razred, drugi z 21. službenimi leti, od teh 16 na meščanski šoli, v II. plačilni razred, tretji z 20 službenimi leti, izmed teh je 11 let služil na meščanski šoli, v II. plačilni razred, in eden s 15 službenimi leti, od teh je odslužil le 4 leta na meščanski šoli, tudi v II. plačilni razred.

Da nas pa ne bo zafrknil pregoreči zagovornik učiteljstva in dunajskega antisemitizma »Slovenec«, češ, pavšalno

*) Glej »Učit. Tov.« št. 11, str. 99.

navajamo dozdevne »krivice« — a z imeni ne pridemo na dan — dovoljujemo si v naslednjem navesti nekaj imen onih ljubljencev in onih preterirancev, za katere bje tako vroče kristalnočisto srce dunajskih antisemitov recte klerikalcev. Imena smo posneli iz tednika »Volksbote«.

I. Ljubljenci dunajskih klerikalcev.

1. Adolf Gussenbauer, kršč. soc. obč. svetnik, svak znane Hossa, služi 14 let, je prišel v I. plačilni razred ljud. šol. učiteljstva. Priboljšek letno 400 K.

2. Adolf Tollich, služi 17 let, pomaknjen v I. plačilni razred. Priboljšek 400 K letno.

3. Štefan Fajtak, učitelj v 20. okraju, služi 11 let, je prišel v II. plačilni razred.

4. Leopold Brosch, ima 20 službenih let, a se je povspel v I. plačilni razred. Priboljšek 400 K.

5. Viljem Ortmyer, služi 13 let, znan kakor spreten agitator antisemitske stranke, prišel v II. plač. razred. Pridobil 200 K letno.

6. Ivan Strobl, učitelj v Kragranu, dosegel I. plač. razred, pridobil letno 200 K.

7. Emanuel Schulz, ima 12 službenih let, pomaknjen v II. plačilni razred, pridobil 200 K letno.

8. Marija Großwald, služi 16 let, je dospela v I. plačilni razred ljudskošolskih učiteljic, priboljšek 200 K letno.

9. Marija Klippel, služi 7 let, prišla v II. plač. razred, pridobi letno 200 K.

10. Jožef Pelz, ima 15 službenih let, pomaknjen v II. plač. razred meščanskega šolskega učiteljstva, pridobil letno 200 K.

11. Leopold Stoist, nadučitelj v Floridsdorfu, ima 26 službenih let, prišel v II. plačilni razred nadučiteljev, pribitek 200 K letno.

12. Anton Jakob, nadučitelj v Leopoldavu, svak poslanca Baumanna, služi 27 let, prišel v II. plač. razred nadučiteljev, pridobil 200 K.

Zavrženci:

1. Ivan Hanke, služi 24 let, opetovano pohvaljen, prišel v zadnji plač. razred. — Oškodovan letno za 400 K.

2. Filip Harlfinger, služi 21 let, večkrat pohvaljen, uvrščen v zadnji plačilni razred. Izguba letnih 400 K.

3. Franc Karner, 25 službenih let, vsestransko delaven, večkrat pohvaljen, učit. Štef. Fajtaka, prišel v II. plač. razred.

4. Herman Jennerwein, učitelj v Stadlauu, služi 22 let, je bil uvrščen v III. plačilni razred. Letna izguba 400 K.

5. Jožef Loibl, učitelj v Leopoldavu, večkrat pohvaljen, prišel v III. plačilni razred. Izgubi letno 200 K.

6. Franc Münster, učitelj v Leopoldavu, ima 34 služb. let, mnogokrat odlikovan, pomaknjen v II. plač. razred. Izgubi 200 K letno.

7. Ivan Struska, služi 14 let, pomaknjen v III. plačilni razred, izgubi 200 K letno.

8. Viljemina Breicha, služi 30 let, prišla v zadnji razred. Izguba letno 200 K.

9. Margareta Schleusing, ima 9 službenih let, prišla v najnižji plačilni razred. Izgubi 200 K letno.

10. Friderik Glammer, služi 18 let, večkrat pohvaljen, prideljen v III. plač. razred mešč. šolskega učiteljstva, izgubi letno 200 K.

11. Rok Böck, nadučitelj v Floridsdorfu, služi 27 let, opetovano pohvaljen, je uvrščen v III. plač. razred nadučiteljev, izgubi 200 K letno.

12. Avgust Wawersich, nadučitelj v Floridsdorfu, služi 41 let, ima 28 pohvalnih dekretov, je 30 let nadučitelj in je prejel od naučnega ministrstva naslov ravnatelja, je prišel v II. plačilni razred nadučiteljev, izgubi letno 200 K.

Tu le nekaj zgledov! Navedli bi lahko še nebroj zgledov, omenjamo le še to, da se med temi preteriranci nahaja tudi znani pisatelj učitelj Rudolf Hawel (n. pr. drama »Mutter Sorge«).

Umevno je, da tako kruto maščevanje ni moglo ostati prikrito javnosti. Svet je zvedel o tej pravicoljubnosti dr. Luegerja et konsortes in javnost se je oglasila.

Najprej sta se podala predsednik »Zveze nemških avstrijskih učiteljskih društev« nadučitelj Kessler in predsednik nižjeavstrijskega deželnega učiteljskega društva v spremstvu poslancev Marcheta in Kienmanna k voditelju naučnega ministrstva ter mu podala natančno sliko vseh kričečih krivic, ki so se zgodile pri tem imenovanju.

Pl. Bienenrth je odgovoril — prav po avstrijski navadi — nekako tako-le (doslovno): ... daß eine generelle Behandlung der Einreihungsfälle nicht möglich sei, sondern daß auf Grund der eingebrachten Rekurse immer nur eine individuelle Behandlung vorgenommen werden könnte. Bei der Einreihung wurde die Gesamtzeit, nicht nur die letzten Jahre jeder einzelnen Lehrperson berücksichtigt. Dalje je omenjal pl. Bienenrth še sledeče: Daß das Gesetz das Zeitavancement vollständig ausschliesse und daß es, infolgedessen für jede Lehrperson ganz gleichgiltig sein müße, ob sie auf dieser oder jener Stelle des Statuts steht, zumal sich die Einreihung naturgemäß mit jedem Jahre ändern müße. Aus diesem Grunde werde auch der Status nicht zum Gebrauch der Lehrerschaft erscheinen, sondern nur für den Gebrauch des Landesschulrates angelegt werden. (Kako modro!?) Für die Einreihung der Lehrerschaft seien die Inspektoren nicht nur vor der Einreihung, sondern auch während derselben zu einer eigenen Konferenz einberufen worden und hätten ihr Urteil über jede einzelne Lehrperson abgegeben, so daß es ausgeschlossen erscheine, daß eine oder die andere Lehrperson nicht in jene Gehaltsklasse eingereiht worden sei, auf welche sie nach der Beurteilung des Inspektors Anspruch gehabt hätte.*)

Pl. Bienenrth je sklepno še obljubil vso zadevo temeljito proučiti.

Tudi državni zbor se je s to zadevo pečal, a jeguljati voditelj naučnega ministrstva je odgovoril na tozadevno interpelacijo slično kakor imenovani deputaciji.

In slednjič je završalo tudi med dunajskim prebivalstvom. Strah avstrijskih klerikalcev, društvo »Freie Schule«, je sklicalo dne 11. februarja t. l. protestni shod na Dunaju v hotelu »Savoy«, ki je bil prav mnogobrojno obiskan. Zbrani družinski očetje in matere, ki vedo, kaj je vreden značajan učitelj, so sprejeli enoglasno ostro resolucijo, ki zahteva od centralne vlade, da stori konec takemu paševanju, kakršnega je pričel izvrševati človekoljub dr. Lueger. Značilno na tem shodu je bilo pa vsekakor to dejstvo, da je hotel c. kr. vladni zastopnik zabraniti poročevalcu na tem shodu naštetih klasične dokaze »krščanske« brutalnosti.

Brez komentara!

* * *

*) Kako nepristransko znajo soditi razni c. kr. okrajni šolski nadzorniki — no, o tem bi se dalo mnogo pisati! Op. Ured.

Zaključujemo! Iz ravnokar navedenih suhih dejstev spozna lahko slovensko učiteljstvo, kake namene ima internacionalni klerikalizem napram šolstvu in učiteljstvu. Slovensko učiteljstvo naj bo prepričano, da to, kar so storili dunajski antisemitje, store tudi slovenski klerikalci, kakor hitro da dobe premoč v svoje roke. Iz tega, in edino iz tega vzroka so se v zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega tako krčevito branili urediti učiteljske plače. Računajo! Ako bi jim že sedaj uredili plače, nam uide slovensko učiteljstvo iz rok. Sklenimo le za prozizovij, in sicer za takega, da učiteljstvo ne bo zadovoljno. Plače uredimo takrat, ko dobimo premoč v roke in ta ureditev bo taka, da dobimo učiteljstvo v svojo „galejo“.

A tolažimo se! Klerikalizem ne zadrži toka časa. To nam jamči zgodovina francoskega naroda. △

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo je imelo 22. dne marca svoje zborovanje na Gomilskem. Vkljub prav slabemu vremenu se je zbralo častno število udov. Zaradi pouka je moralo izostati vransko učiteljstvo, tudi gosp. Pečar, ki hodi poučevati v Reko, je bil opravičen.

G. predsednik je pozdravil navzoče ter jih vzpodbujal k neumornemu, naprednemu delu, nato je prebral društveni tajnik zadnji zapisnik, ki je bil brez ugovora odobren. Gosp. zastopnik v okrajnem šolskem svetu je na stavljeni nalogi sledeče odgovoril: Škoda, da se ni prej njemu oddala interpelacija, sestavljena od gospodov Lorberja, Zotterja in Marschitza, zadevajoča mačehovsko preziranje našega okraja pri pomaknitvi šol v višji plačilni razred, da bi jo bil mogel vsaj prečitati, komaj je dostavil, kot načelnik društva, še svoj podpis. G. Cotter doda v pojasnilo, da jim ni bilo moči sestavka prej izvršiti, pač pa je bila njih skrb ga vsaj poslati še pravočasno k seji okr. šolskega sveta.

Drugo vprašanje, zadevajoče nadomestljiv pouk na vranski šoli, kjer so zamudili nekaj šolskih dni v začetku šolskega leta z raznimi popravili šolskega poslopja, je razjasnil g. zastopnik sledeče: krajni šolski svet ni oddal nobene to zadevajoče prošnje; zamujenje je zagrešil tudi edino le on, ker dotičnega popravila po ukazu okr. šolskega sveta ni izvršil med počitnicami.

Izmed raznih dopisov omenja: prvič vprašanja za letošnjega zborovanja Zaveze: a) »razdeljen in nerazdeljen pouk«. Čeravno ni bil nihče pripravljen, saj je bilo vsem vprašanje še neznano, se je razvil prav živ razgovor, mnogo razlogov je govorilo za, še več pa proti. Da pridemo do dobropremišljenega zaključka, je prevzel g. Cotter referat za prihodnje zborovanje, pa tudi vsi navzoči so obljubili, temeljito se pripravljati za to, kakor za vprašanje b) »delovanje učiteljevo izven šole«. 2.) Na dopis gosp. predsednika šolskega učiteljskega društva se je oglasilo lepo število pevcov, ki obljubijo sodelovati za zborovanja Zaveze v Šošanju.

3.) Delegati k Zavezinem zborovanju: društvo je sklenilo enoglasno, udeležiti se korporativno, delegatom pa sta voljena g. nadučitelja Farčnik in Lorber.

G. Lorber predlaga, naj društvo redno zahteva, da se bivšim definitivnim podučiteljem vštejejo vsa službena leta pri priznavi starinskih doklad, nadalje, štejeta se naj postavni leti pred sposobnostnim izpitom v službeno leto. Vse enoglasno sprejeto.

Prihodnje zborovanje bo 26. dne aprila v Letušu. O tej priliki bo razstavil g. Marschitz risbe učencev, izvršenih po moderni metodi, tudi bo na dnevnem redu referat nadučitelja Megliča z Vranskega.

Ljutomersko učiteljsko društvo je zborovalo dne 15. marca 1906 v Ljutomeru. Navzočih 21 članov, splošno torej dobra udeležba, le gornjeradgonski okraj se odlikuje kakor navadno s svojo — odsotnostjo, (navzoči samo 3 člani).

I. Predsednik Ivan Tomažič poudarja v svojem pozdravnem govoru delavnost okrajnega učiteljstva, a konšta tira žalostni faktum, da se to prezira pri različnih izvolitvah, tako v okrajni šolski svet od strani okrajnega zastopa, dalje pri imenovanju šolskih ogledov. Predsednik poudarja odločnejši nastop, složno, skupno delovanje in pridno obiskovanje društvenih zborovanj.

II. Dopisi. 1.) Dopis iz Ormoža glede prireditve skupnega učiteljskega koncerta v Ormožu in v Ljutomeru v prid učiteljskemu konviktu. 2.) »Zaveza« pošilja društveni izkaz in teme za letošnjo glavno skupščino. 3.) Deželni šolski svet pošilja dopis glede kurzov za čebelarje.

III. V smislu sklepa zadnjega zborovanja poroča ravnatelj Robič najvažnejše iz stanovskih listov: »Popotnik«, »Pädagogische Zeitschrift«, »Schulbote«, »Schul- und Lehrerzeitung«, dalje iz »Gospod. Glasnika.« — Za jako zanimivo poročilo se mu predsednik toplo zahvali.

IV. »Paberki«: Podava nadučitelj Vauda. 1.) Organizacija v okrajnih učiteljskih društvih. 2.) Medsebojna zaščita. Med te paberke je padla marsikatera ostra in pikra beseda tudi na rovaš naše kolegijalnosti. Obljubil je, da hoče s svojimi paberki nadaljevati.

V. 1.) Predsednik poroča o odborovi seji, ki se je vršila isti dan pred zborovanjem. Sestavil se je nekak en gros načrt za celoletno društveno delovanje. Določili so se kraji prihodnjih zborovanj: Ljutomer, Radinci, Veržej, Mala Nedelja. 2.) Sprejme se predlog ormoškega učiteljskega društva, da se priredita dva koncerta v prid učiteljskemu konviktu, in sicer v Ormožu in Ljutomeru. V to svrhu se izvoli posebni odsek gg.: Pertl, Reich, Schneider, Vauda in Zacherl. 3.) Poročevalcem v stanovske liste se izvoli tovariš Dostal.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ ima v 4 številki to-le vsebino: 1. Velikonočne. Borisov. Pesmi. 2. Prepir v gozdu. Pavel Golob. Pesem s podobo. 3. Najlepši prazniki. Sorin. Povest. 4. Umetnica. E. Gangl. Povest s podobo. 5. Solnčece. Sokolov. Pesem. 6. Sosedov Nejc. Ivo Trošt. Povest. 7. Gospod je umrl. Podoba v barvotisku. 8. Vrhačev Urh. Andrej Rape. Povest. 9. Domovina. Antonija Fuxova. Povest. 10. Dobrotnica. Leon Poljak, Pesem s podobo. 11. Zvit mladnič. Peter Kambič. Narodna pravljica. 12. Pouk in zabava. Mladi risar. A. Sič. — Jutranja pesem. Vinko Krek. Uglasbena pesem. — O jajcih. — Slavčevo petje. — Mlin. Podoba. — Računski nalogi. K. T. — Rešitev.

Pesmi za moške glasove. Uglasbil Alojzij Sachs, učitelj v deželni prisilni delavnici v Ljubljani. Samozaložba. Cena 270 K. O teh skladbah priobčimo strokovnjaško oceno.

Slovenski Tehnik, glasilo kluba slovenskih tehnikov v Pragi. Tako se imenuje list, ki je začel izhajati v Pragi. Strokovni urednik mu je J. V. Hráský, profesor češke tehnike v Pragi, odgovorni urednik pa Ciril Jekovec, slušatelj češke tehnike. List bo izhajal mesečno v 30.000 izvodih kot brezplačna priloga sedmih glavnih sloven. listov.

Razpis častne nagrade. V povišanje hrvaško-slovenske kulturne vzajemnosti na glasbenem polju razpisuje »Glasbena Matica« v Ljubljani vsoto 100 K kot čisti prebitek prekrasne hrvaškega koncerta v Ljubljani, ki ga je priredilo hrvaško pevsko društvo »Kolo« dne 11. novembra 1905 **častno nagrado** za novo, dobro, hrvaško ali slovensko izvirno, še ne objavljeno skladbo, moški ali mešan zbor koncertne vrednosti brez vsakršnega inštrumentalnega spremljevanja (à capella) v hrvaškem ali slovenskem jeziku. Partiture skladb, ki tekmujejo za razpisano nagrado, naj se pošiljajo »Glas. Mat.« v Ljubljani ali uprav. odboru hrv. pevskega društva »Kolo« v Zagrebu v zaprtem kuvertu z motom, pripri-

sanem na partituri brez skladateljevega imena najkasneje do 1. septembra 1906. Ime skladateljevo naj bo zapisano le v zaprtem, skladbi priloženem pismu, na čigar kuvertu je isti od skladatelja zbrani moto zapisan. Došle skladbe bo ocenjevala v ta namen sestavljena jury hrvaških in slovenskih glasbenih strokovnjakov. Jury sestavita vzajemno društvo »Kolo« in »Glasbena Matica« v Ljubljani. »Glasbena Matica« bo oni zbor (skladbo), kateri jury prisodi nagrado, v tisku izdala. Da se osigura absolutna nepristranost presojevalcev in odstrani vsak možni predsodek ali eventualni vpliv zaradi znane pisave skladateljeve, se želi, da gospodje skladatelji ne pošiljajo lastnoročno pisanih partitur.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« so darovali: Slovenska hranilnica in posojilnica v Kopru je darovala na predlog nadučitelja iz Dekanov, tovariša Ivana Kureta, 100 K; Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani 50 K; Kmetška posojilnica vrhniške okolice 30 K; tvrdka Gričar & Mejač, zaloga konfekcijskega blaga v Ljubljani 25 K; gosp. Josip Slapšak, trgovec s šolskimi potrebščinami v Boštanju 610 K. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino à 2 K so za učiteljski konvikt plačali: Tovariš Anton Javoršek, nadučitelj; tov. I. Krapš, učiteljica in tov. Ana Moos, učiteljica v Šiški pri Ljubljani; tov. Anton Žibert, nadučitelj na Ježici pri Ljubljani (3 K); tov. Ferdinand Juvanec, šolski vodja v Postojni (4 K); tov. Janko Vrezec, nadučitelj v Ribnem pri Bledu; tov. Ivan Demšar, nadučitelj v Šmarjeti; tov. Andrej Kenič, učitelj na Ostrožnem brdu; učiteljstvo v Šmartnem pri Litiji (8 K); tov. Fr. Ausser, učitelj v Bohinjski Beli; tov. Bernard Andoljšek, nadučitelj in tov. Josipina Schott, učiteljica v Litiji; tov. Štefan Tomšič, nadučitelj in tov. Teodor Betriani, učitelj v Ribnici na Dolenjskem; tov. Janko Rudolf, nadučitelj in tov. Mara Bolétova, učiteljica v Št. Vidu pri Vipavi; tov. Tomo Petrovec, nadučitelj in tov. Ana Slatnerjeva, učiteljica v Polhovem gradu; tov. Ivan Štrukelj, nadučitelj in tov. Julija Kocijančič, učiteljica na Bučki. — Tov. Janko Mahorko, šolski vodja v Selc-Vrhu pri Slovenjem gradu. — Tov. Pavel Plesničar, učitelj v Marezigah pri Kopru. — V aprilu smo že in vendar še mnogo tovarišev in tovarišic posebno s Štajerskega in Primorskega — ni vplačalo članarine za l. 1906. Dvakrat dá, kdor hitro dál Dve kronci na leto za posameznika niso posebno velika žrtev, »konviktu« bi pa veliko zaleglo, če bi bil vsakdo izmed nas toliko stanovsko zaveden, da bi daroval vsako leto dve kronci na žrtvenik učiteljskega konvikta. Torej!

Kolekta poštinih znamk za učiteljski konvikt. Iz konjiškega okraja kolekta št. 59; iz kamniškega okraja kolekta št. 7; iz radovljiškega okraja kolekta št. 64. — Le naprej s kolektami!

Roditeljske večere so uvedli na II. mestni deški osemrazrednici v Ljubljani. Tamošnji tovariši bodo predavali v telovadnici o vzgoji in tako sklepali tesnejšo vez med domom in šolo.

Uradna učiteljska skupščina za okraja Gornji grad in Vransko se vrši dne 11. aprila t. l. v Mozirju. Tako je sklenil dne 27. p. m. v Mozirju zbrani stalni odbor obeh okrajev. Obravnavale se bodo teme: 1. Pravo otroka in njega varstvo s posebnim ozirom na šolsko mladino. 2. Važnost in negovanje telesne vzgoje šolske mladine. 3. Vaje sluha in glasa v ljudski šoli. Uvedba v petje po notah.

30 kron je daroval gosp. Andrej Vrtovec, upokoj. učitelj in posestnik v Tolminu, kot prispevek k stroškom za potezanje boljšega gmotnega stanja učiteljstva na Goriškem. Hvala mu!

Umrl je v Ljubljani dne 30. pr. m. po dolgi bolezni Jožef Traven, v pokojeni učitelj v Naklem in bivši član c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju v 67. letu svoje dobe. Pridobil si je precej imetja, ki ga je ostavil v dobrodelne namene. Vrlemu tovarišu blag spomin! — Dne 2. t. m. je umrla v Ljubljani za učiteljsko boleznijo — jetiko učiteljica Emilija Wruss. Naj počiva v miru!

Deželni zbor Kranjski je bil nenadoma sklican na 2. dan t. m. Takoj v prvi seji je predložila vlada zakonski načrt o preuredbi deželnega reda in o preuredbi volilnega reda. Deželna zbornica bi imela po tem načrtu 47 poslancev, in sicer 10 poslancev za veliko posestvo, 10 poslancev za mesta, trge in obrtne kraje, 16 poslancev za ostale občine in ljubljanskega škofa ter 10 novih posl. za splošno kurijo.

Na c. kr. izobraževališču za učiteljice v Gorici se prično izkušnje in sicer: a) zrelosti 2. maja t. l. ob 8. uri zjutraj. b) usposobljenja za občne ljudske in meščanske šole dne 7. maja t. l. ob 8. uri zjutraj. c) za usposobljenje v ženskih ročnih delih in za otroške vrtnarice početkom meseca junija t. l. Prošnje se imajo predložiti ravnateljstvu navedenega izobraževališča, ozir. dotične komisije, in sicer za preizkušnje pod a) in b) najkasneje do 15. aprila t. l. in za one pod c) do 15. maja t. l.

Komu pristojna aktivna volilna pravica? (Razsodba upravnega sodišča z dne 22. decembra 1904, števil. 13.679.) Ker je to vprašanje važno tudi za učiteljstvo, prijavljamo nastopne vrstice po »Občinski Upravi«: Upravno sodišče pritrjuje mnenju izpodbijane razsodbe, da je vprašanje, je li pristojna komu za predstoječo občinsko volitev volilna pravica ali ne, presojati po dejanskih in pravnih razmerah onega dneva, ko so bili volilni imeniki razpoloženi, in to iz naslednjih razlogov: Povsem naravno je, da mora biti za vprašanje, če pristojna komu za predstoječo volitev volilna pravica ali ne, odločilen gotov čas. Kdor je ob tem odločilnem času izpolnil vse pogoje, ki jih zahteva občinski volilni red za prireditve volilne pravice, ima pri predstoječi občinski volitvi volilno pravico — in te pravice tudi ne izgubi, če bi se pozneje morebiti izpremenile dejanske ali pravne razmere, ki so predpogoj volilne pravice. Ta odločilni čas pa je dan razpoložitve volilnih imenikov. Iz določb obč. volilnega reda glede sestavljanja volilnih imenikov posnamemo, da je sestav volilnih imenikov in torej prva določitev vprašanja, kdo ima aktivno volilno pravico — stvar županstva. — Jasno pa je, da zamore županstvo volilce uvrstiti v volilne imenike ter jim s tem priznati volilno pravico le na podlagi onih dejanskih in pravnih razmer, ki vladajo ob času tega njegovega poslovanja, to je ob času razpoložitve volilnih imenikov. Res je sicer, da priznava volilni red proti sestavi volilnih imenikov pritožbe ter da tudi določa v to svrhu posebno, takozvano reklamacijsko poslovanje — in tudi poznejše poprave imenikov niso izključene. — Razsodbe reklamacijske komisije, oziroma višjih oblastev pa imajo edino le namen, preiskati in ugotoviti, je li se je županstvo pri sestavi volilnih imenikov ravnalo po dejanskih in pravnih razmerah ob času razpoložitve volilnih imenikov ali ne — ter odrediti one popravke, ki odgovarjajo tem dejanskim in pravnim razmeram. Po vsem smislu volilnega reda mora biti torej dan razpoložitve volilnih imenikov odločilen čas, ki je merodajen za vprašanje, je li pristojna kaki osebi volilna pravica ali ne.

Usposobljenostne preizkušnje za občne ljudske in meščanske šole pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani se prično v petek, dne 4. maja t. l. ob 8. uri zjutraj na c. kr. učiteljsku. Prošnje za pripust k tem izkušnjam je po predpisanem potu poslati najkasneje do 26. aprila t. l. ravnateljstvu izpraševalne komisije.

Slovenske učne knjige za srednje šole in učiteljska. Dvakrat, dne 2. februarja in dne 21. marca t. l. so se zbrali ljubljanski profesorji, zastopniki vseh učnih predmetov, da bi v skupnem posvetovanju dobili pregled, za katere predmete in kakšne učne knjige je treba spisati najprej, ter da bi dosegli složnost in enotno postopanje na tem velevažnem polju. Ker se je pri prvem shodu naglašalo, da je profesorjem biti pripravljenim za slučaj, da se bodo vsi

srednješolski predmeti poučevali v slovenskem jeziku, in da mora baš profesorstvo postopati v tem oziru izpodbudno, zato se je poskrbelo vsakemu predmetu za pisatelja, ki bi, kadar se merodajni činitelji odločijo za slovenski učni jezik, tekom tistega časa, ki ga je treba za tako preureditev učnega načrta, vsekakor spisali potrebne slovenske knjige. In doseglo se je na obeh shodih toliko, da je za vsak čas popolnoma zajamčeno spisanje vseh dotičnih knjig. — Da je širši javnosti možno se poučiti tudi o dovršenih sklepih in zasnovanih načrtih, se je izvolil iz sredine ljubljanskih profesorjev centralni odbor, ki daje vsakomur, kdor se zanima za stvar, potrebne informacije. Na čelu mu stoji Fr. Wiesenthaler, ki daje pojasnila, a je posebno tudi referent za klasično filologijo; sicer pa zastopajo posamezne predmete ti-le gospodje, ki bi vsakega popraševalca eventualno napoti v zvezo z dočnimi spisovalci knjig: za verouk dr. Pečjak, za nemščino A. Štrifof, za slovenščino dr. Požar, za zgodovino in zemljepisje Fr. Orožen, za prirodoslovje Fr. Mačher, za matematiko in fiziko A. Senekovič, za modroslovje in vzgojeslovje A. Črnivec.

Osebnostne vesti na Štajerskem. Nadučitelja sta postala na slovenski ljudski šoli v Laškem ondodni učitelj Ivan Četina, na nemški šoli v Ljutomeru pa Franc Derniatsch. Stalni učitelji, oziroma učiteljice so postali: na Cvenu pri Ljutomeru Marija Kocmur, pri Sv. Jurju na Ščavnici Erlinda Bernard, pri Sv. Duhu na Stari gori Avgust Lah od Sv. Križa pri Ljutomeru, v Šent Janžu na Vini gori Marija Puc, v Smartnu pri Slovenjem Gradcu Karel Barle, v Kapelah Alojzij From, na dekliški šoli Trbovlje-Vode Ana Lapornik, v Št. Rupertu nad Laškim Josipina Derstvenšek od Sv. Antona v Leskovcu, v Lokavcu pri Zidanem mostu dosedanji začasni učitelj Ferdo Lavrenčak, na slovenski šoli v Laškem Rihard Pestevšek od Marije Reke. V pokoj je šla učiteljica v Konjicah Katarina Janowicz.

Oporoka † Josipa Travnca. Blago srce blagega tovariša je razvidno iz te oporoke:

1. Za večne maše za rajne starše, brate in njega K 1000.—
2. Siromakom nakelske fare » 200.—
3. Za vodovod v Naklem » 2000.—
4. Za vodovod v Žejah » 600.—
5. Šolski mladini v Naklem za obleko » 800.—
6. Šolski mladini na Primskovem za obleko » 800.—
7. Požarni brambi v Kranju » 200.—
8. Bralnemu društvu v Naklem » 400.—
9. Dijaški kuhinji v Kranju » 2000.—
10. Svoji postrežnici » 400.—
11. Dijaška ustanova za najboljšega dijaka Naklske fare » 6000.—
12. Užitek Travnovega travnika v Naklem t. č. učiteljstvu v Naklem kot priboljšek k plači.
13. Vdovskemu učiteljskemu društvu v Ljubljani » 4000.—
14. Učiteljskemu konviktu v Ljubljani » 2000.—
15. Za učiteljsko tiskarno » 2000.—
16. »Narodni Šoli« v Ljubljani » 4000.—
17. Za Cesarja Franca Jožefa I. jubilejsko ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem » 4000.—
18. Kar preostane od imetja, se deli na dva dela.

Obresti prve polovice bo dobivalo: Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani, Vdovsko učiteljsko društvo, Učit. konvikt in Okrajno učit. društvo v Kranju; obresti druge polovice po siromaki nakelske fare in na Klancu pri Kranju.

Kurz za učitelje risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah. V ta kurz, ki se vrši od 15. aprila do 15. julija v šol. letu 1905/6 in 1906/7. na ljubljanski c. kr. umetno-obrtni šoli, so poklicani učitelji, oziroma nadučitelji: Emil Adamič iz Kamnika, Leopold Baebler in Rafael Gostiša iz Idrije (zadnji za šol. l. 1906/7), Ivan Bernot iz Ljubljane, Valentin Burnik iz Metlike, Viktor Jamšek iz Radeč, Luka Jelenc iz Ljubljane, Avgust Jensko iz Bleda, Ivan Levstek iz Toplic-Zagorja, Janko Likar iz Ljubljane, Karel Miklitsch iz Tržiča, Alojzij Novak z Bleda, Matija Pelko iz Toplic-Zagorja, Vendelin Sadar iz Ljubljane, Peter Sirc iz Mengša, Ivan Šega iz Radovljice, Franc Škof iz Št. Vida, Štefan Tomšič iz Ribnice, Ivan Žnidaršič s Krškega.

Iz seje o. kr. okr. šolskega sveta za goriško okolico dne 29. marca 1906. Dovolil se je dopust oboleli gdč. učiteljici v Kamnjah, namestovala jo bo začasno izprašana učit. kandidatinja gdč. Gabriela Mrevlje. Potovalnemu učitelju za Srednje Kambreško se je podaljšal dopust do okrevanja. Po daljšem dopustu nastopi dne 1. aprila t. l. g. nadučit. Josip Čopi svojo službo v Cerovem. Njegov suplent, g. uč. Alojzij Benko, nastopi suplenturo v Sovodnjeh, kjer je zbolel tamošnji nadučitelj g. Ivan Benko. Na lastno prošnjo se predlagajo v stalno upokojenje gg. Kragelj Josip, učitelj na Gradišču, Poniž Ambrož, odlikovani nadučitelj v Rihemberku in Benko Ivan, odlikovani nadučitelj v Sovodnjeh. Gdč. Josipini Jug, učiteljici v Sovodnjeh, se ni dovolila IV. petletnica, ker tolmači večina okr. šol. sveta § 9 zakona z dne 14. januarja 1906. tako, da pritiče omenjeni gdč. IV. petletnica 20 let po pridobljeni usposobljenosti in ne 5 let po zadnji petletnici. Ker je že zasojeno, da si moramo pribojevati vsako drobtino priboljška, nastopimo tudi v tem slučaju, ki je principiелne važnosti, pot rekurza. Dovolil se je predujem enemu učitelju, dovolile razne poprave in likvidirali predloženi računi. Preko pritožb proti dvema učiteljema se je prešlo na dnevni red. K.

„Edinost“ imenuje naš zadnji uvodni članek »zanimivo izjavo z ozirom na razmere na Kranjskem«. Iz članka priobčuje najvažnejše misli in dostavlja, da jih objavlja zato, ker se mu zde simptomatičen pojav.

Prošnja. Nujno rabimo 2. številko »Zvončka« iz l. 1901. Morda je kdo, ki nima popolnega letnika 1901., lahko utрпи. Jako nam ustreže, ako nam jo blagovoli poslati.

Slovenskim učiteljem. Do 30. aprila je razpisana služba učitelja voditelja na enorazrednici v št. Jerneju nad Muto, 1. plačilni razred. Slovenstvo v tej lepi planinski župniji je odvisno od slovenskega učitelja. Do istega časa je razpisana služba učitelja na petrazrednici v Marenbergu, in sicer je ta služba učitelja, ki se od njega edinega zahteva znanje slovenščine, da poučuje vse otroke vseh razredov v slovenščini. Šola je v drugem plačilnem razredu.

Razgled po šolskem svetu.

— »Učiteljsko udruženje v Srbiji« je priredilo pred kratkim veliko veselico, ki je bila kaj zanimiva. Prišlo je jako veliko občinstva, tudi iz najboljših krogov. Na veselici je bilo čistega dohodka 1500 dinarjev (1418.75 K). Tudi kralj sam je poslal svoj kraljevski donesek.

— **Mednarodna razstava ženskih ročnih del.** Kakor znano, se meseca svečana 1907. otvori na Francoskem velika mednarodna razstava ženskih ročnih del. Za to razstavo se je pričelo v Srbiji že sedaj delovanje. Osnovalec se je odbor, ki ima skrbeti, da bo Srbija častno zastopana na razstavi. Častna predsednica odboru je princezinja Jelena, prava predsednica pa gospa Pašić. Razen teh je v odboru še devet članic. Ta odbor je pozval učiteljice iz vse Srbije, da naberejo razne vrste vezenja, pisane in bele, luksuznih del in tkanin i. t. d. In mi Slovenci?!

— **Belgrajski šolski odbor** je sklenil postaviti posebno zgradbo za šolski muzej, a dokler se ta ne dovrši, plača stanarino za muzej. —ij—

— **Fakulteta lepih umetnosti.** Na vseučilišču Columbia v Novem Jorku so ustanovili fakulteto lepih umetnosti. Vršila se bodo predavanja o arhitekturi, glasbi, klasični arheologiji, slikarstvu, kiparstvu in dekorativni umetnosti. O poedinih predmetih bodo predavali izvrstni strokovnjaki, ki bodo tolmačili zgodovino in teorijo umetnosti.

Listnica uredništva.

Podružnica učiteljskega društva za goriški okraj. Vabila na Vaše zborovanje dne 5. t. m. nismo mogli priobčiti, ker nam je došlo tisti dan, ko je bil naš zadnji list že sklenjen. Opetovano smo že prosili, da bi nam učiteljska društva pošiljala svoja naznanila pravčasno. To prošnjo ponavljamo tudi danes, saj je to v interesu društva samega. — Svoboda. Vaš članek smo prejeli in ga uporabimo o priliki.

+

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ registrovana zadruga z omejeno zavezo naznanja, da je umrl njen velezaslužni ustanovni in nadzorstveni član, gospod

Josip Traven

šolski voditelj in učitelj v p., bivši član o. kr. okr. šolskega sveta in častni občan v Naklem.

Pogreb se je vršil 31. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Zaloška cesta št. 15 v Ljubljani. Čast pokojnikovem spominu.

V Ljubljani, dne 30. marca 1906.

Načelstvo in nadzorstvo.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Trgovina s semeni

edina na Kranjskem strokovno urejena in odlikovana.

Velika zaloga

najboljših poljskih, zelenjadnih in cvetličnih semen,
čez 460 vrst

ki se oddajajo na drobno in debelo. Za dobro kakovost in zanesljivo kalenje se jamči. Izdelujejo se tudi venci in šopki, sveži in suhi s trakovi z napisom. Prodajajo se mnogovrstne cvetice v loncih in tudi še veliko drugih v vrtnarsko stroko spadajočih predmetov, po prav nizki ceni,

Od naročil, ki jih dobim od slavnega učiteljstva, plačam 5% „Učiteljskemu konviktu“.

Ceniki za leto 1906 se dobe brezplačno.

Z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika v Ljubljani.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu

ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“